Cyan Magenta Yellow Black

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 212 (3212)

СУБОТА, 8 листопада 2003 року

ФОТОФАКТ

Фото Олега МАРКЕВИЧА (Укрінформ).

У Будинку уряду України відкрито виставку «Київ 1941—1943: оборона, окупація, визволення», на якій представлено документи з фондів держархівів.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Господар один — Закон

Ранкове засідання 7 листопада

Сесія нарешті розглянула питання про надання згоди на призначення Геннадія Васильєва на посаду Генерального прокурора України. У виступі Г. Васильєв зазначив, що основною перепоною до прийняття консолідованого рішення про призначення Генпрокурора досі була зайва політизація цього питання. Бо прокуратура розглядається передусім як каральний орган держави, тож надто важливо, хто його очолює і від чийого імені він діятиме. Г. Васильєв звернув особливу увагу на необхідність посилення боротьби з організованою злочинністю та корупцією. На сьогодні органи прокуратури завалені десятками тисяч кримінальних справ, але вони не завжди мають змогу діяти оперативно і в ім'я справедливості. За таких обставин ще важливішого значення набуває процедура прокурорського нагляду. Як і зміцнення органів прокуратури кваліфікованими кадрами на місцях. Адже нині маємо парадоксальну ситуацію: центральний апарат Генпрокуратури кількісно постійно збільшується, а «низи» залишаються на голодному кадровому пайку. Це призводить до негативних наслідків у судочинстві та дотриманні законності.

(Закінчення на2-й стор.).

ОФІЦІЙНО

Нова Європа. Нові проблеми

7—8 листопада з офіційним візитом у Києві перебувала Міністр закордонних справ Латвійської Республіки Сандра Калнієте. Програма візиту передбачала зустрічі гості з Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Віктором Януковичем, Головою ВР Володимиром Литвином, Міністром закордонних справ Костянтином Грищенком, підписання угоди про взаємний захист таємної інформації.

На вчорашній зустрічі з Головою Верховної Ради Володимиром Литвином пані Калнієте було порушено широкий спектр питань двостороннього відносин, зокрема у світлі майбутнього вступу Латвії до ЄС. Набувши членства в ЄС, Латвія, зокрема, повинна денонсувати угоду про вільну торгівлю з Україною, що матиме негативний наслідок для двостороннього співробітництва. Ці процеси вже вплинули на український експорт.

Під час зустрічі співрозмовники наголосили на необхідності активізації міжпарламентських зв'язків. Торік у латвійському парламенті було створено групу зі співробітництва з ВР. Проте в нас подібну групу не сформовано й досі, що стримує розвиток міжпарламентської співпраці.

Конкурс — «Голос дитини»

До участі в ньому запрошуємо наймолодших читачів газети — школярів.

Отже, якщо вам ще не виповнилося 16, але ви маєте власну думку, надсилайте нам лист-твір на тему «Дитина має право». Напишіть про себе й оточуючих, про реалії та перспективи, про ваші права та їх дотримання.

Найоригінальніші та найцікавіші листи буде надруковано в «Голосі України». А переможець отримає приз від парламентської фракції «Регіони України» — **відеоплеєр, що записує.**

Не забудьте покласти до конверта квитанцію про передплату газети «Голос України» на наступний рік.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Анрі РУССО (1844—1910 рр.)

Голодний лев (1905 р.)

Приватна колекція.

КАВУНИ ПО ДЕСЯТЬ КОПІЙОК РУБЛЯМИ

Невеличке містечко Мілове, в якому опинилися під час проведення «Днів «Голосу України» на Луганщині, — це не просто найсхідніший райцентр України. Тут просто вулицею проходить кордон між Україною та Росією. А відтак у людей — власне бачення українсько-російських відносин, стратегічного партнерства та єдиного економічного простору.

(Закінчення на 4-й стор.).

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

У НОМЕР

Є мільйон

На Миколаївському глиноземному заводі випущено мільйон тонн глинозему, що відповідає річній проектній потужності підприємства. Чотири роки поспіль миколаївські металурги вже в листопаді досягають цього показника. Загалом до кінця 2003 року на МГЗ плановано виробити 1150 тисяч тонн основної продукції, **повідомляє наш власний кореспондент Олена ІВАШКО.**

Стипендії для обдарованих

Утретє голова Севастопольської міської державної адміністрації Леонід Жунько підписав розпорядження про встановлення стипендій на 2003—2004 навчальний рік. Як і в минулі роки, у списку десять обдарованих школярів — переможців міських, всеукраїнських, міжнародних олімпіад, творчих конкурсів, спортивних змагань. Але таких талановитих підлітків у Севастополі багато, тому з нинішнього навчального року стипендіатів визначають і районні адміністрації. Тепер згідно з Указом Президента «Про додаткові заходи щодо державної підтримки обдарованої молоді» 50 юних севастопольців одержуватимуть іменні стипендії. Головна мета — морально стимулювати і матеріально підтримати талановитих дітей, створити умови для реалізації їхніх здібностей, **повідомляє наш власний кореспондент Світлана КАЛИНОВСЬКА.**

Збитки доведеться сплатити

Приморський суд Одеси оцінив шкоду, завдану судном «Герані», що ходить під мальтійським прапором, у півтора мільйона доларів. Власнику теплохода доведеться заплатити гроші українській державі. Нагадаємо: ще у квітні цього року під час завантаження «Герані» в Одеському морському порту з вини команди стався вилив нафтопродуктів в акваторію гавані. Добровільно відшкодувати нанесені довкіллю збитки судновласник відмовлявся, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

Очищають лави

Сім фактів корупції серед податківців виявив цього року відділ боротьби з корупцією ДПА у Рівненській області. З'ясувати обставини зловживань допомагає телефон довіри, по якому громадяни можуть повідомити про неправомірні дії збирачів податків.

Відділ боротьби з корупцією дбає і про безпеку працівників ДПА у Рівненській області. Оскільки у багатьох випадках діяльність податкових інспекторів зачіпає фінансову сферу, то інколи недобросовісні платники податків поводять себе, м'яко кажучи, некоректно. Нинішнього року за заподіяння образ податківцям до адміністративної відповідальності притягнуто двох підприємців, **повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.**

БЛІЦОПИТУВАННЯ: ЗАПОРІЖЖЯ

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

З відповідями киян на це запитання ви могли ознайомитися у вчорашньому випуску «ГУ». Сьогодні пропонуємо «послухати» мешканців Запоріжжя.

Ніна Олександрівна, 71 рік, пенсіонерка:

— Мене турбує насамперед стрімке зростання цін на хліб, комунальні послуги... Як прожити на 150 гривень пенсії?! Ось вимушена їхати через усе місто на Центральний ринок, бо там копійок на 15—20 дешевше. Така от економія... Нещодавно ми з невісткою розміняли квартиру. Тепер живу в однокімнатній. Треба робити ремонт, купувати будматеріали. А наступної пенсії чекати ще довго...

Михайло Костянтинович, 56 років, пенсіонер:

— Для кого у Верховній Раді приймають закони? Вірніше, «під кого»? Я живу у приватному секторі, маю власний будиночок. Добре було б приватизувати земельну ділянку. Та щоб зібрати необхідні кошти, мені треба два роки, як кажуть, не їсти і не пити. Донедавна працював на «Запоріжсталі» й пенсія в мене — 200 гривень. Та що з них?! Вимушений і тепер підробляти.

Розпитував Олександр АБЛІЦОВ.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

У Дніпропетровську на мітингу з нагоди річниці Жовтневої революції майже дві тисячі прихильників КПУ вимагали відновити ціни на хліб рівня 2002 року

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Господар один — Закон

Ранкове засідання 7 листопада

(Початок на 1-й стор.).

Геннадій Васильєв відповів на запитання колег-депутатів. Серед яких, зокрема, було й таке: чиї інтереси найперше він захищатиме у разі обрання його Генеральним прокурором? На що претендент відповів: у роботі для мене є один «господар» — Закон.

Народні депутати у виступах висловлювали різні позиції стосовно кандидатури претендента. Так, Володимир Стретович висловив сумнів щодо права Г. Васильєва обіймати посаду Генпрокурора, бо він, мовляв, замішаний у деяких незаконних оборудках донецьких олігархів та кланів.

Володимир Нечипорук, навпаки, дав високу оцінку моральним та фаховим якостям кандидата і закликав колег проголосувати за його обрання.

Микола Рудьковський підтримав цю пропозицію, тому що Г. Васильєв, на його думку, витримав суворий іспит на порядність та повагу до законності.

Юрій Кармазін вказав, що нині, коли планка довіри до прокуратури знизилася, обрання на посаду Генпрокурора людини з високим почуттям відповідальності перед законом є особливо необхідним. На його думку, Г. Васильєв загалом відповідає цим високим вимогам.

Микола Томенко застеріг від поспішності й полегшеного підходу до вимог відповідності цій надто високій посаді: мовляв, це професіонал високого рівня. Такий підхід до обрання Святослава Піскуна вже дорого коштував державі та суспільству.

Степан Бульба заявив, що у фракції соціалістів немає серйозних заперечень проти кандидатури Г. Васильєва, однак є застереження: щоб він не став на посаді Генпрокурора розмінною монетою у політичних іграшках хазяїв з Банкової.

Ярослав Сухий зазначив, що така принизлива роль — не для Г. Васильєва, якого він знає особисто. Бо це людина принципова в усьому, чим він нерідко буває «незручним» для високих державних посадовців.

У заключному слові Геннадій Васильєв запевнив, що дотримання законності для нього — визначальний принцип і у житті, і в роботі.

Голосування по кандидатурі Г. Васильєва відбудеться пізніше.

Іван ДМИТРЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Двічі в одну річку не входять

Коли Голова Верховної Ради України Володимир Литвин достроково закрив пленарне засідання у четвер, 6 листопада, в парламентських кабінетах продовжилися міжфракційні переговори та консультації. Їх мета була одна: як знайти компроміс та розблокувати роботу парламенту?

На нараді в кабінеті глави парламенту лідери депутатських фракцій і груп домовилися обговорити питання про надання згоди на призначення Першого заступника Голови ВР Геннадія Васильєва на посаду Генерального прокурора України на пленарному засіданні у п'ятницю, але не приймати рішення з цього питання. Також було досягнуто домовленості заслухати звіт Голови Фонду державного майна України Михайла Чечетова, після чого об 11-й годині фракційні лідери мають знову зібратися на нараду для пошуку компромісу.

Координатор парламентської більшості Степан Гавриш заявив: оскільки блокування Верховної Ради триває, «більшовики» вже тепер готові перейти до Українського дому й приймати рішення там. Однак Голова Верховної Ради Володимир Литвин висловився категорично проти нової «оксамитової революції» та переходу депутатів з історичної будівлі на вул. Грушевського в якесь інше приміщення. Адже нині більшість тих, хто здійснював «оксамитову революцію» у 2000 році, визнають, що багато рішень, які приймалися тоді в Українському домі, обернулися проти них самих. «Навіщо закладати прецедент, який обернеться проти наступного покоління депутатського корпусу. До того ж не можна двічі ввійти в одну річку», — наголосив В. Литвин.

Глава парламенту також висловив переконання, що ротації всього керівництва Верховної Ради не відбудеться, хоча такі заяви й лунають з боку деяких народних депутатів. «У нас є свербліжка дострокових виборів Президента. Потім скажуть — давайте змінювати уряд щодня, щоб усі встигли взяти участь у його роботі, а потім щодня мінятимемо керівництво Верховної Ради, щоб усі 450 народних депутатів змогли взяти участь у керівництві парламентом», — відзначив В. Литвин. Говорячи особисто про себе, Володимир Литвин підкреслив, що йому є про що звітувати перед парламентом.

Юліана ШЕВЧУК.

Події в Донецьку з'ясує робоча група

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин підписав розпорядження про створення робочої групи у складі трьох парламентських комітетів, які мають з'ясувати, що саме відбулося 31 жовтня у Донецьку. Він пояснив, що цього разу йдеться не про звіт силовиків та Міністерства освіти, на чому наполягали представники опозиції, а про витребування відповідної інформації, для якого досить отримати згоду на погоджувальній раді. Про це Володимир Литвин повідомив журналістам після вчорашньої зустрічі з міністром закордонних справ Латвії. Згадана група свої висновки і пропозиції, а також підготовлені нею матеріали подасть народним депутатам для ознайомлення. За словами Володимира Литвина, його пропозиції, які з різних причин не було підтримано у сесійній залі в четвер, залишаються в силі, про що він повідомив під час учорашньої зустрічі з лідерами фракцій. «Я запропонував провести наступне засідання в понеділок о 16.00, а в суботу проведу зустрічі з комітетами, щоб обговорити наявну інформацію про донецькі події», — повідомив Володимир Литвин. Голова ВР запропонував народним депутатам розблокувати роботу парламенту або шляхом загальної згоди, або шляхом підписання відповідного меморандуму. «Верховна Рада не повинна бути втягнута у виборчий процес», — наголосив Володимир Литвин. Але водночас «вона зобов'язана давати оцінки тим процесам, які відбуваються в Україні».

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Захистимо ветеранів

Учора майже дві тисячі представників лівих сил провели у столиці традиційний мітинг, присвячений 86-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції і 60-літтю визволення Києва від німецько-фашистських загарбників. До столичних комуністів і членів ради ветеранів приєдналися представники Соціалістичної партії Всеукраїнського об'єднання «Справедливість».

Учасники мітингу вимагали зберегти пільги ветеранам, пенсіонерам, чорнобильцям, а також протестували проти підвищення цін на хліб та харчові продукти, житлово-комунальні послуги. Крім того, було прийнято відповідні вимоги до уряду. Учасники акції з гаслами «Продовжимо боротьбу за ідеали Жовтня» також обстоювали дружбу і єдність між Україною і Росією попри конфлікт навколо острова Тузла.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Підписи за прямі вибори

Всеукраїнська акція «Україні — народного президента» стартувала вчора в Києві. Відтепер громадяни країни можуть поставити свої підписи за підтримку прямих всенародних виборів глави української держави. Ініціатором заходів виступив блок «Наша Україна», а вперше цю пропозицію оприлюднили на з'їзді партії «Реформи і порядок» у жовтні цього року. Про це «Голосу України» повідомили в прес-службі блоку.

На Контрактовій площі біля пам'ятника Григорію Сковороді вже стоїть намет помаранчевого кольору, де збираються підписи, як заявили «нашоукраїнці», прихильників чесних і демократичних виборів. За словами народного депутата Тараса Стецьківа, акція має на меті відстояти право народу обирати гаранта Конституції. Наступного тижня такі акції планововано провести в усіх регіонах України.

Вл. інф.

Суд заборонив легалізацію «письменницького перевороту»

Ми вже розповідали про спробу перевороту в НСПУ та постановників заколоту. Очевидно, близький сусід Спілки письменників — адміністрація Президента — вирішив, що журналістів йому вже вдалося втихомирити і тепер настав час узятися за приборкання літераторів. Але «кращому юристу» останнього «історичного періоду» поки що не вдалося виборoти звання «кращого критика року». Днями Печерський місцевий суд Києва заборонив реєстрацію у відповідних органах протоколу і рішення зборів «альтернативної» групи письменників, згідно з якими замість «нашоукраїнця» Володимира Яворівського головою Спілки було обрано «незалежну» Наталю Околітенко, а до статуту організації внесено зміни.

Таке рішення суд ухвалив після розгляду позовної заяви ветерана НСПУ Володимира П'янова до Спілки письменників з-під «стягу» пані Околітенко, у якій автор вказує на нелегітимність «лісових» зборів. Ухвалу, звичайно, можна оскаржити у встановленому законом порядку. І, напевно ж, її оскаржать: недаремно «правники» з вулиці Банкової гнали автобуси з номерами «АП» в затишний куточок підстоличної Пущі і тратилися на матеріальний харч для людей духовного фронту. Тут дивує інше: непокора «печерській політиці» ще одного суб'єкта владних пагорбів — місцевого суду.

На прес-конференції, що відбулася після судового засідання, В. Яворівський повідомив, що рішенням НСПУ Н. Околітенко та ще кількох активних учасників альтернативних зборів виключено з офіційної Спілки письменників. Докладніше про ці події — в наступному номері.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

НОВИНИ

Над братською могилою палали свічки

Меморіал вшанування загиблих від рук фашистів у березні 1943 року 270 поляків та українців відкрито на місці знищеного у роки війни села Борщівка, що в Гощанському районі на Рівненщині. Ось що сказала присутня тут дружина президента Республіки Польща Іоланта Кваснєвська: «У цих місцях народився мій батько, тут у братській могилі похована моя тьотя, її чоловік та їх дитина. Важливо, що ми сьогодні можемо помолитися за жертви, запалити свічки. Тепер нам буде легше. І наші країни існуватимуть як сусіди мирно. А це найголовніше для наших дітей».

Ще один меморіальний комплекс, присвячений пам'яті 380 розстріляних фашистами у 1943 році українців та поляків, відкрито на місці їх поховання, в селі Яринівка Березнівського району.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Прогрес є. Буде й позика?

Завершився візит до нашої держави віце-президента Світового банку по Європі і Середній Азії Шигео Катцу. На його зустрічах із Президентом, Прем'єр-міністром, Головою ВР і Головою Нацбанку України обговорювано ухвалену в жовтні нову Стратегію допомоги Світового банку Україні на 2004—2007 роки.

Ключовим елементом Стратегії є Програмна системна позика, другий етап якої (ПСП-2) нині готується. На прес-конференції у Києві Шигео Катцу повідомив, що, ймовірно, Світовий банк затвердить ПСП-2 вже в грудні цього року. Під час київських зустрічей пан Катцу констатував: у співпраці українського уряду з банком є серйозний прогрес. Водночас він зазначив, що наша країна має ще багато чого зробити, аби спільні проекти стали реальністю: «Перед Україною стоїть завдання підтримки позитивних тенденцій останніх років шляхом реалізації належних інституційних і стратегічних заходів. Україна повинна втілити в життя ще незавершену програму інституційних реформ, якщо вона справді прагне реалізувати свою проголошену мету — європейський вибір».

У разі гарного виконання «домашнього завдання» (насамперед щодо відшкодування ПДВ) наступного року у рамках Програмної системної позики Київ може одержати 750 млн. доларів. Загалом Стратегія передбачає надання Україні кредитів за базовим сценарієм в обсязі 2,4 млрд. доларів, за оптимістичним — до 3 млрд., за песимістичним — 715 млн. доларів.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Головне фінансове управління Чернівецької облдержадміністрації глибоко сумує з приводу смерті ветерана фінансової системи

Євтушенка Івана Олексійовича

та висловлює щире співчуття його родині.

Унезалежнення Нацради

У КОМІТЕТАХ ВР

Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації влаштував громадське обговорення проекту нової редакції закону про Національну раду з питань телебачення та радіомовлення, підготовленого до розгляду парламентом у другому читанні.

Нова редакція закону про Національну раду з питань телебачення та радіомовлення, внесена до парламенту народними депутатами України Миколою Томенком, Юрієм Артеменком, Юрієм Бойком і Володимиром Яворівським, спрямована на розв'язання низки проблем, які виникли під час попередньої діяльності Нацради. Цей законопроект спрямований на максимальне унезалежнення Нацради від інституцій державної влади з метою перетворення її на колегіальний експертний орган.

На думку голови комітету Миколи Томенка, Нацрада у її нинішньому вигляді «вичерпала свої функції як структура, що займається ліцензуванням», і повинна виконувати інші завдання стратегічного плану. Зокрема, до її функцій мають належати розвиток телерадіопростору, аналіз і моніторинг телерадіопростору, дотримання законодавства, програмова політика тощо. У зв'язку з цим у проекті нового закону з'явилися норми, які забороняють ротацію та звільнення членів Нацради і Президентом, і Верховною Радою на період їх обрання, тобто на чотири роки. «Таким чином, чотирирічна самостійність дає можливість членам Нацради впевнено себе почувати, не бути залежними від певної кон'юнктури і діяти професійно», — вважає Микола Томенко.

Друга новація — за законопроектом найвищим органом є сама Нацрада, а не її голова чи окремі члени. Тобто всі рішення ухвалюються колегіально, тільки на засіданнях Нацради.

Депутати, члени парламентського комітету, оцінюють нову версію закону про Нацраду як «достатньо прогресивну і європейську». Щоправда, автори документа визнають, що спільної позиції стосовно нової редакції закону про Нацраду з нинішнім її складом ще нема. А отже, парламентарям залишається чи не найважливіше — переконати Верховну Раду і Президента України у доцільності норм нового законопроекту.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Йоханссон підтримує нас

Кавалер ордена Ярослава Мудрого, президент УЄФА Леннарт Йоханссон, котрий брав участь у київському засіданні виконкому організації, сказав, що підтримує ідею проведення фінальної частини Євро-2012 на теренах України та Польщі. Про це високодостойний гість заявив під час зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою.

— Дуже хочеться, щоб це стало реальністю, — сказав президент ФФУ, народний депутат України Григорій Суркіс. — Розуміємо, що попереду дев'ять років. Але час швидкоплинний, і вже сьогодні треба робити все, щоб Україна отримала таке високе право...

ФУТБОЛ

Браво, «Дніпро»!

Кубок УЄФА. 1/32 фіналу. Перші матчі. 6 листопада.

«Динамо» (Хорватія, Загреб) — «Дніпро» (Україна, Дніпропетровськ). 0:2. Голи: Венглинський, 8, Максим'юк, 84.

«Динамо»: Туріна, Седлоски, Міятович, Дрпич, Кржнар (Штрок, 46), Мікич, Агич, Муйчин, Кранчар, Міту (Да Сілва, 61), Захора (Бартолович, 73).

«Дніпро»: Куслій, Грицай, Русол, Матюхін, Назаренко, Михайленко, Максим'юк, Ротань (Шелаєв, 64), Рикун (Поклонський, 82), Костишин, Венглинський (Валяєв, 88).

Арбітр — Фріц Штухлик (Австрія).

Загреб. Стадіон «Максимір». 6 градусів. 12 000 глядачів.

Красива й переконлива перемога, здобута завдяки чітким командним діям, ефективній тактиці, високій ігровій дисципліні, — так можна прокоментувати успіх команди Євгена Кучеревського у столиці Хорватії. Здолав «Дніпро» далеко не останню і не найгіршу команду континенту, скоріше — навпаки.

Уже перша серйозна атака українців стала для господарів фатальною. Рикун швидко пробіг з м'ячем від центру поля до карного майданчика загребців. А далі сталося те, про що кажуть: усе, що не робиться, то на ліпше. Рикун зробив передачу направо на вільного Костишина. Щасливий для нас рикошет, і м'яч опинився вже зліва у Венглинського. А того не треба вчити, як забивати. Влучний удар низом, і ми попереду — 1:0!

Слід сказати, що футболісти «Дніпра» дуже сумлінні учні, котрі намагаються не повторювати колишніх помилок й дуже ефективно користуються здобутим досвідом. Тому більше часу м'ячем володіли господарі. Однак дніпряни діяли холоднокровно і гостро контратакували. Оця комбінація Назаренко—Максим'юк добре відпрацьована. Її застосовували кілька разів, і одного разу вона завершилася виходом Романа сам на сам із воротарем і майстерно виконаним ударом — 2:0! Наша перемога!

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Будете з надійним другом!

ФОТОРЕПОРТАЖ

Біля обласного музично-драматичного театру веремія. Люди йдуть на звіти-концерти аматорських мистецьких колективів Черкащини. Нині це головна подія культурного життя обласного центру. У січні наступного року Шевченків край відзначатиме 50-ліття утворення Черкаської області, а в березні — 190-ту річницю від дня народження великого Кобзаря. Цим датам і присвячене розмаїте мистецьке дійство.

Щосуботи зала театру переповнена. Концерти безплатні. Послухати багатоголосу українську народну пісню, рідне слово йдуть люди різного віку.

— Для нас це справжнє свято, — охоче поділилася враженнями Марія Миколаївна Бондаренко, колишня вчителька. — Бо вже стомилися від безбарвних виконавців, котрих «розкручує» телебачення. Концерти народних хорів, гуртів — це як ковток свіжого повітря.

Поспішають також черкащани оглянути перед концертом різноманітні виставки. Що тільки не демонструють райони на цих показах! І кращі товари своїх підприємств та фірм, і витвори народних майстрів, і дари полів та садів. Не обминають відвідувачі і куточок «Голосу України». Група підтримки у фірмових «голосоукраїнських» футболках і кепках дзвінко закликає люд передплачувати «найправдивішу і найінтелектуальнішу газету країни».

— Всього за 39 гривень і 60 копійок ви можете виграти автомобіль! — з чарівною посмішкою гукає Аня Купряшина.

— За 3 гривні і 30 копійок ваші вечори не будуть самотні! — вторить їй Інна Титаренко. — Цілий місяць ви будете з надійним другом — «Голосом України»!

До дівчат підходять відвідувачі. Знайомляться з умовами передплати, з призами газети. Кожному, хто не відходячи «від каси» стає читачем парламентського видання, «волонтери» «ГУ» дарують календар. А хто, до прикладу, надумає передплатити на півсезона — той одержить фірмову дорожню сумку «Голосу України».

«Зачин» передплаті зробило подружжя Надії Іванівни та Віктора Степановича Горідьків, працівників сільського господарства з Черкаського району.

— Я хочу виграти машину, — весело сказала Надія Іванівна. — Тож виписуйте нам, дівчата, квитанцію на рік!

Згодом відбувся концерт художніх колективів Черкаського та Смілянського районів. Глядачі щедрими оплесками нагороджували народні хори з сіл Будище, Руська Поляна, Лєськи, Свидівок. Вітали троїстих музик з Байбузів, чоловічий квартет з Хуторів... А наша група підтримки оцінювала солістів. Бо слід було визначити двох переможців конкурсу на приз «Голос України» — «Кращий голос Черкащини».

Юні співачки Люба Тройчук та Люда Черненко стали призерами «Голосу України». Їм вручено журналістський «обладунок» — фірмові футболки, кепки, ручки, календарі. На концертах наші призери неодмінно співатимуть пісню-гімн «Голосу України».

На наступному концерті обласного огляду-конкурсу звітуватимуть творчі самодіяльні колективи Городищенського та Драбівського районів. Пошукаємо кращий голос Черкащини й серед них.

Лідія ТИТАРЕНКО.

На знімках: призери «Голосу України» Люба Тройчук та Люда Черненко; допомагали створювати гарний настрій «куточка передплатника» музики з села Байбузи.

Фото автора.

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ

Правду пише

На тверде переконання Дмитра Олександровича Павленка, нашого постійного читача з Чутового, для того, щоб неодмінно виграти заохочувальний приз від «Голосу України», потрібний не лише талан, а й... бажання!

— Я передплачую «Голос України» з першого номера, — розповідає він, — і до недавнього часу якось не дуже й переймався виграшами. Бо вважав себе людиною зовсім невезучою.

А то задумав собі: «Чому б не спробувати?» Надіслав до редакції передплатну квитанцію. Чекаю. Коли побачив своє прізвище серед тих, кому посміхнулась удача, зрадів, мов дитина!..

Виграв Дмитро Павленко електронасос «Еней» виробництва полтавського заводу «Електромотор», підприємства, яке, до речі, за ініціативою його керівника Сергія Кожем'яко, вже довгі роки є нашим діловим партнером і спонсором.

Розчулений власник каже, що вже оформив передплату на наступний рік, бо наша газета для нього — «те, що потрібно, — правду пише...» А ще сподівається виграти легковий автомобіль! І хоч на пенсію інваліда дуже не розживешся, без «Голосу України» себе не уявляє...

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

На знімку (зліва направо): власник призу від «Голосу України» Дмитро Павленко, голова Чутівської районної ради Анатолій Шев'яков та заступник головного редактора «Голосу України» Леонід Бровченко.

АНОМАЛІЇ

«Пропаще місце»: причини — різні, наслідки — схожі

Про аномальні зони, що зустрічаються в будь-яких частинах земної кулі, чули, мабуть, усі. Як правило, це досить плутані розповіді очевидців, «очевидців», геть не очевидців, просто любителів сенсацій про те, які дивні речі відбувалися в тому чи іншому «зачарованому місці». У «пропащі місця» їздять подивитися на місцеві дива, буває, і не повертаються звідти. Проте мало хто звертав увагу на схожість і відмінність між зонами, а саме в них, можливо, ключ до розгадки цієї Таємниці.

Поняття «аномальна зона» допускає кілька різних тлумачень. Є на Землі місця, де ймовірність зустрічі з непоясненним явищем набагато вища, ніж в інших. Водночас самі аномальні явища там більш-менш «звичайні», такі, що зустрічаються і в інших місцях. Там бачать літаючі тарілки і розмовляють з їхніми мешканцями; прогулюючись такою зоною, можна зустріти напівпрозору кулю, що примарно світиться, або натрапити на яку-небудь незвичайну істоту, яка наступної миті зникне.

Якщо ви перебуваєте в такій зоні, з вами можуть відбутися найдивніші збіги — у вас не різатимуть папір найгостріші ножиці або зупиниться цілком надійний годинник. Про те, що може з'явитися на зроблених тут фотографіях, розповідати просто не варто, фотоапарат може зафіксувати все що завгодно.

Бувають аномальні зони геть іншого типу — в цих місцях відбувається щось таке, що не зустрічається ніде на Землі. Подекуди ви можете зустріти там цілком матеріальне (і, може статися, цілком готове вжити вас у їжу) чудовисько, подекуди можна довго розглядати картини іншого світу, що пливуть по небу, а деякі зони гублять усе живе, що потрапило туди. Всі ці властивості мають і аномальні зони «першого роду», однак проявляються вони там набагато слабкіше — як правило, замість предметів з'являються тільки їх зображення.

Про що мова? В районі Братська, наприклад, в ангарській тайзі біля села Уяр відома галявина, яку споконвіку місцеві жителі називають «чортовим цвинтарем». На початку тридцятих у місцевому колгоспі зникли дві корови. Господарі, вирушивши по їхніх слідах, знайшли велику (200—250 метрів) круглу галявину з голою, немов випаленою землею; місцями на ній лежали трупи тайгових тварин і птахів. Гілля дерев, що нависало над галявиною, було обвуглене, наче від близької пожежі. На відстані не більш як 20 метрів від останніх дерев лежали трупи зниклих корів. Собаки, ледь вибігши на галявину, зі скавчанням кинулися назад і незабаром подохли.

Місцеві мисливці, котрі розглядали прогалину здалеку, розповідали, що в її центр «щось упало з неба». Це «щось» знаходиться під землею, а раніше на місці падіння була діра. Загиблий у 1942 році агроном В. С. Салягін також указував на отвір у центрі галявини і навіть намагався (втім, безуспішно) виміряти його глибину з допомогою грузила на нитці.

Сучасний етап вивчення «цвинтаря» розпочався 1984 року. Власне, вивченням аномальної зони те, що відбувалося тоді на Ангарі, назвати важко, оскільки місце це так і не вдалося знайти. Однак у пошуках загинули і пропали безвісти 73 особи! Три групи просто не повернулися з тайги! У дослідників безслідно пропадали карти, на яких відзначалася зони пошуку! Після зникнення в 1992 році групи уфологів усі дослідження було припинено.

Версій того, що сталося, більш ніж достатньо. Від падіння уламка Тунгуського метеорита (дивне місце знаходиться на траєкторії його падіння) до виділення із землі отруйних газів або продуктів підземної пожежі. Але жодної правдоподібної гіпотези, яка пояснює існування «цвинтаря», так і не було створено. Найдивовижніші події, пов'язані з цим місцем, які виходять за межі розуміння, в пресу не потрапляли, тому більшість дослідників пропустили той факт, як типова аномальна зона другого роду повільно, але неухибно, переходить у зону першого роду. Що дуже типово, багато із «зачарованих місць» після широкого розповсюдження звесток про них швидко «обростають» найдивнішими і наймістичнішими подробицями. Можливо, виною тому наша непоправна уява?

Можливо, але очевидцям від цього не легше. Свої відчуття водій Сергій Семенюк, котрий довго не наважувався розповісти про пригоду, описує так: «Наближалася ніч. Я щойно виїхав на шосе. Воно було безлюдним. Тому я здалеку помітив п'яного чоловіка з мішком порожніх пляшок, який плів ногами кренделі по асфальту. Як він тут опинився так пізно — не знаю. Почав йому сигналити. Слава Богу, подумав я, що він на зустрічній смузі. Коли до бідолашного залишалося кілька десятків метрів, у кабіні раптом повіяло крижаним холодом. А потім на сидінні праворуч від мене повітря немовби згустилося і набуло розпливчастих контурів людської фігури. Несподівано до мене простягнулася кістлява рука, схопилася за кермо і спрямувала машину на зустрічну смугу, просто на чоловіка з пляшками. Я — по гальмах. Чоловік дивом не потрапив під колеса. Сиджу в кабіні, від страху всього трясе. Відчуваю, що з цього місця треба негайно тікати. Натиснув на газ — тільки мене й бачили... Тепер ночами спати не можу, все бачу ту страшну руку. І не можу зрозуміти, привиділася вона мені чи насправді схопила за кермо...»

Багато хто з дослідників паранормальних явищ, а останнім часом і дедалі більше фахівців-практиків, зазначають, що в різних аномальних зонах відбувається понад 70 відсотків пожеж, злочинів, техногенних аварій і автокатастроф. Пожежі, звичайно, виникають не самі по собі. Але тривале перебування людей у місцях з підвищеним енергетичним фоном спричиняє втому, людина стає забудькуватою. Хтось не вимкнув праску, погано загасив цигарку...

Версій, як то кажуть, хоч відбавляй. Від цілком добротних наукових гіпотез до всюдисущих «маленьких зелених чоловічків» і «тарілок», що їх супроводжують. Найімовірніше, кожне «пропаще місце» має власний набір патогенних причин. І поки вчені ламають списи, намагаючись їх установити, практики, насамперед служби дорожньої безпеки, дедалі частіше позначають такі місця на своїх картах, намагаючись попередити людей про небезпеку, яка їм загрожує.

Олег ДЕНИСОВ.

Податковий десант

Державна податкова адміністрація України розпочала перевірку підприємств Волині.

Як сказав заступник голови ДПА Юрій Гриб, податківці передусім звернуть увагу на ті фірми, які мають мільйонні обороти, а податків платять мінімум. У поле зору потраплять також залучені у схеми мінімізації доходів так звані транзитні підприємства, що розгалужені по всій країні. Цікавитиме їх і «досвід» футбольного клубу «Волинь», який намагався шляхом незаконних операцій отримати з держбюджету більш як півмільярда гривень відшкодування ПДВ. Не оминуть перевіряльники й фірми-фантоми з мільярдними оборотами, котрі діють у «чорнобильських» районах, а також митниці.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Ожила піч

ПЕРСПЕКТИВА

На Запорізькому алюмінієвому комбінаті після тривалого простою введено в експлуатацію рудно-термічну піч № 3. Щомісяця вона видаватиме до 800 тонн феросиліцію марки ФС65. Поновлення роботи рудно-термічної печі, що простоює, дало змогу додатково працевлаштувати на комбінаті більш як 200 осіб.

Електротермічну технологію на ЗАлКу освоїли ще в 1964 році, але останнім часом її не використовували через енергоємність. Чотири рудно-термічні печі на комбінаті довелося зупинити. І лише зниження собівартості продукції електротермічного цеху, а також сприятлива ринкова кон'юнктура дали можливість приступити до реанімації виробничих потужностей.

Голова правління ВАТ «Запорізький алюмінієвий комбінат» Олександр Федотов упевнений: проблем зі збутом феросиліцію (використовується для виготовлення легованих марок сталі), як і з постачанням сировини для його виробництва, не буде.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запоріжжя.

Паляниця імені Героя

Новий сорт хліба — «Гриньовський» — з'явився на прилавках магазинів у Дзержинську Донецької області. Своєю появою продукт зобов'язаний землякові — вибійнику шахти «Північна» державного підприємства «Дзержинськвугілля» Миколі Гриньову, якому цього року присвоєно звання Героя України. Тож колектив місцевого хлібокомбінату патріотично вирішив відзначити знаменну подію. Перший спечений буханець продегустував сам герой, після чого партію хліба нового сорту було відправлено до крамниць. Ну а винуватець події вирушив на чергову зміну до вибою.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

ФАЛЬСИФІКАТ

Такого рису нам не треба

Нагодувати хмельничан зіпсованим індійським рисом спробувала одна із приватних фірм. Закупивши товар у Житомирі, вона отримала сертифікат, котрий наче б то підтверджував належну якість продукції. Перші сім тонн із двадцяти вже навіть встигли розійтись на ринку. Але після перевірки крупів лабораторією санепідемстанції з'ясувалося, що покупцям підсунули протухлий продукт. Дослідження показали: рис уражений грибком. У справу довелося втрутитися правоохоронцям, котрі вилучили і знищили понад тринадцять тонн непридатних до вживання крупів.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Хотів зіпсувати нерви і зіпсував. Собі

І СУМНО, І СМІШНО

Правоохоронці Алчевська затримали 56-річного мешканця міста, якого звинуватили в «анонімному тероризмі». Затриманий зізнався, що справді зателефонував до міського управління СБУ і повідомив: у приміщенні служби економічної безпеки Алчевського металургійного комбінату закладено вибуховий пристрій. У такий спосіб колишній робітник вирішив помститися за те, що свого часу його було звинувачено у крадіжці солярки і звільнено із заводу. Те, що правоохоронці провели ретельний обшук у будинку, витративши час і кошти, затриманий прокоментував просто: хотів зіпсувати нерви і зіпсував.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Кавуни по десять копійок рублями

РЕПОРТЕР

(Початок на 1-й стор.).

...Вулиця Дружби у Міловому. На перший погляд, вона нічим не відрізняється від звичайних провінційних вуличок. Скромні одноповерхові будиночки обабіч дороги, по якій вряди-годи шмигають старенькі замурзані «запорожці» та «жигулі», неквапно чимчикують люди. Один бік вулиці — це Україна, другий — Росія, райцентр Чорткове Ростовської області. Утім, жодних табличок чи написів, які вказували б на міждержавний поділ, угледіти не вдається. Хоча за сусіднім парканом — година різниці у часі, своя держава і закони.

За сто метрів ходу — український контрольно-пропускний пункт, як і годиться, з прикордонниками та митниками у новенькій формі та напічканою апаратурою сторожкою. Машиною до Росії можна проїхати лише через офіційний пропускник, а ось пішки — жодних проблем. Перейшов вулицю або залізничні колії — і за кордоном. Не важко здогадатися, що всі вісімдесят хат вулиці, як і їх сусіди росіяни. І що вулиці Дружби придумали іншу, негласну назву. Ще одна місцева пам'ятка — перукарня. Жіночий зал — в Україні, чоловічий — у Росії.

Голубі екрани в домівках по обидва боки кордону ловлять УТ-1 та УТ-2, а решта каналів — російські. Телевишка на Україну та Росію тут одна, хоча й височить на нашій території.

Середа у Міловому — базарний день. Щоправда, ринок тут лише речовий. Товар — переважно з харківського оптового (сумнівної якості, зате дешевий). Найбільшу популярність серед жінок середнього та старшого покоління мають чоботи-«дутики» (теплі й не бояться болота), а у молодиць — яскраві пальта а-ля дублянка. З машин уздовж залізниці торгують городиною.

— Кавуни по десять копійок рублями! — голосно закликає до свого товару селянин, ніяк не розуміючи наші здивовані погляди. На ринку і в Міловому, і в Чортковому негласно ходять і українські гривні, й російські рублі. Кажуть, що перші знання з математики у тамтешніх дітей — це множення та ділення на шість, тобто гривне-рублевий перерахунок.

У міловській райдержадміністрації нам порадили не шукати серед місцевих мешканців державницьких поглядів та настроїв. Бо коріння міловчан настільки переплелося, що по обидва боки українсько-російського кордону опинилися батьки й діти, брати й сестри, чоловіки й дружини. Інтернаціональні весілля вже стали скоріше звичкою, ніж винятком. Є такі садиби, де хата в Україні, а город чи туалет — у Росії.

Підходимо до двох молодиць. Одна з них представляється Тетяною, домогосподаркою.

— Часто ходите за кордон?

— Звичайно, жодних проблем. Інколи починають вимагати документи, паспорти — але ми до цього не звикли. Все життя ходили туди-сюди вільно. У нас там родичі.

— А продукти де купуєте?

— Де дешевше — вивчаємо ринок. У Росії м'ясо та хліб були дешевші. А зараз ціни майже зрівнялися.

— А як до проблеми з островом Тузла ставитеся?

— А це що? (Пояснюємо). А! Не цікавлюся. Звичайно, хотілося б, щоб усе вирішили мирним шляхом. У нас тут ворожнечі жодної нема.

— А де краще жити, в Росії чи в Україні?

— Скрізь добре, де нас нема. У кожного свої проблеми.

Дехто з міловчан віддає дітей до школи до Росії (щоправда, про аналогічне з боку росіян не чули). Кажуть, що з «прицілом» на російські вузи, а може, й громадянство. Багато українців їдуть до сусідньої держави і на заробітки. Останнім часом побільшало й пенсіонерів, які поміняли українське громадянство на російське.

— Чому? — запитуємо в пенсіонерки Ганни Григорівни.

— Пенсії там вищі. Недавно пішли в Росію до кумів і порівняли наші пенсії: у них — три тисячі рублів, а у нас — півтори.

— А громадянство українцям можна легко змінити?

— Великі гроші треба. Але, звичайно, легше, ніж росіянину отримати українське громадянство.

За даними Всеукраїнського перепису, в Міловому проживають 70 відсотків українців, 20 відсотків росіян, один — євреїв, а загалом — більш як 15 національностей. Але мова по обидва боки кордону — і на Луганщині, і від Воронежа до Дону — однакова: суржик, а по селах — здебільшого українська.

«У нас національної теми не існує, — каже голова Міловської райдержадміністрації Сергій Соколов. — І не тому, що ми гарні чи погані, а просто це десятиліттями відпрацьовано самими людьми, і не треба сюди втручатися».

Щоправда, як нарікають місцеві посадовці, демаркації кордону тут досі не проведено: на прикордонних картах Мілове та Чорткове просто обійшли. Водночас деякі проблеми на місцевому рівні вирішуються швидше, ніж у високих кабінетах. Скажімо, нещодавно завдяки домовленостям між українською та російською місцевими владами Луганської, Воронезької та Ростовської областей вирішено питання про водопостачання села Заринівка, що за 15 кілометрів від Мілового. У це село качають воду з Росії.

Дві бабусі, яких зустріли біля залізничного переїзду, виявилися значно підкутіші політично за тутешню молодь, бо про Тузлу заговорили самі:

— Це ж вони війну починають, а не ми. А з людьми живемо дуже добре — нас люди не ображають, ніхто нам нічого поганого не робить. Гривні міняємо на руські, як треба.

— А за кордон часто ходите?

— Ходимо, ходимо! Молодці — і доріжку проклали. А через митницю переїхати — вже ні. Спочатку брали шістдесят рублів і ми три раза з'їздили на базар з дідом, а тепер — тисячу! Так що ж ви, президенти, їздите і цілуєтеся!

— А якою мовою там, за кордоном, розмовляють?

— Як і у нас. Ми ж, діточко, мішані всі — ні то руські, ні то українці, ні то хохли, ні то москалі...

— А діти та онуки ваші де?

— Маються, як риба об лід. То поїдуть за кордон на заробітки — но і там добра нема, і тут нема.

...Перед залізничним переїздом вишикувалася черга. Люди терпляче очікують, доки пройде довжелезний товарняк. Прилаштувалися до них і ми.

— Вперьод, за Родіну і с пєснєй! — вигукує якесь дитя, і весь натовп дружно рушає вперед — за кордон, до Росії. На пероні залізничної станції Чорткове якийсь дід торгує салом із часником (російським). А з музичного кіоску на привокзальній площі лине українська пісня. Проходять поїзди, електрички, хтось у них сідає, а хтось виходить... Угледівши фотоапарат, казна-звідки до нас наближаються російські міліціонери. І, від гріха подалі, ми повертаємося на Батьківщину...

Юліана ШЕВЧУК.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Київ—Мілове.

Товари — українські, покупці — російські, а ідол — радянський

Стежина дружби через залізничні колії від Мілового (Україна) до Черткового (Росія)

Крісла у перукарні розташовані по обидва боки кордону

А ЯК У НИХ?

Два в одному... диполісі

Навесні минулого року підписано договір про створення так званого диполіса — зв'язки міст Каунаса і столичного Вільнюса. Прикладами таких утворень у недавньому минулому були латвійська Валка й естонська Валга, естонська ж таки Нарва і російський Іван-город. Вважають, що новий мегаполіс, найбільший у країнах Балтії, стане стратегічно важливим містом Євросоюзу, зможе одержати статус Euro City і це залучить більше інвестицій, зокрема із структурних фондів ЄС.

У литовській столиці — 597 тисяч мешканців, у другому за величиною місті країни Каунасі — 434 тисячі. Разом вони створюють 54% внутрішнього валового продукту Литви, у них сконцентровано майже 40% пам'яток культурної спадщини. У 1920-40 рр., коли Вільнюський край входив до складу Польщі, Каунас був столицею Литовської Республіки.

Відстань між містами — 100 кілометрів, і багато хто мешкає в одному з них, а працює в другому. Крім залізниці і рейсових автобусів, Вільнюс і Каунас сполучають в'юнкі мікроавтобуси і таксі.

І от з ініціативи мерій обох міст вирішено об'єднати їх в одній зв'язці. Днями відбулася презентація стратегічного плану диполіса. Він охоплює три основні сфери: транспорт, економіку і туризм. Плановано провести реконструкцію автошляхів і залізниці, щоб довести швидкість потягів до 160 км/год, автотранспорту — до 130. Прямо від Каунаса передбачається прокласти євроколію до Польщі, розширити річкове судноплавство й модернізувати обидва аеропорти. Спільними зусиллями — поліпшити підприємницьке середовище, створити спільні інформсистеми для бізнесу, стимулювати приплив інвестицій. Міста спільно братимуть участь у міжнародних туристичних виставках і ярмарках.

На реалізацію амбіційного проекту планують витратити близько 5 млрд. літів (понад 9 млрд. гривень). Більшість робіт передбачається завершити до 2014 року, а розпочнуться вони наступного року. Перед цим план мають затвердити мерії обох міст.

Володимир СТРОЙ.

Вільнюс.

Мертве море висихає

Дослідження, проведене Міністерством довкілля Ізраїлю, підтвердило, що Мертве море швидко висихає і йому загрожує цілковите зникнення. За останні 20 років воно відступило майже на 700 м. Упродовж останніх десятиліть баланс було порушено інтенсивним відведенням ресурсів річки Йордан на іригаційні потреби Ізраїлю та Йорданії. Негативно позначилися на стані Мертвого моря й останні, украй посушливі 5 років, **повідомляє РІА «Новости»**.

Один день в історії Німеччини

ДАТИ

В історії Німецької держави день 9 листопада в різні роки двадцятого століття був відзначений різного роду подіями, в основному, як похмурої нацистської властивості, так і початку нового відродження... Що ж це за дати?

Коли я буваю на одній із найбільших площ Мюнхена — Одеонплац, щоразу вражає її гармонічна краса й архітектурна довершеність. Вона обрамлена з одного боку колишнім королівським палацом, а з другого — шляхетним, величним храмом Тіотінеркірхе. Але якщо згадані архітектурні шедеври виходять як би торцем до самої площі, то своєрідною сполучною ланкою між ними, поверненою обличчям уже безпосередньо до Одеонплацу, є монументальна споруда, своєрідний бетонний подіум, зведений у стилі досить похмурого німецького класицизму з фігурами знаменитих войовничих німецьких імператорів і королів.

Для цих застиглих скульптур даний подіум є постаментом, а от для Гітлера, тоді ще тільки голови націонал-соціалістської партії, став сценою, перед якою 9 листопада 1923 року розгорнулися трагічні події так званого «пивного путчу». Напередодні фашистські молодчики штурмом захопили одну із найпопулярніших пивних у Мюнхені, де в той час перебували члени баварського уряду. (До речі, і донині в народі цю пивну називають «гітлерівською»). Силою і погрозами Гітлер змусив їх дати згоду на те, щоб армія Баварії разом з його бойовими загонами рушила на Берлін, підтримавши урядовий переворот.

Але коли вранці 9 листопада штурмовики прийшли на площу Одеона, то їх зустрів кордон поліції... Тоді в зіткненні загинули 16 нацистів і 3 поліцейських, а сам Гітлер і Герінг були поранені. Силовий метод захоплення влади не пройшов...

А от ще раніше, якщо говорити про магічний вплив дати 9 листопада на хід німецької історії, саме в цей день 1918 року, після поразки в першій світовій війні, з балкона Рейхстагу було сповіщено про початок нової ери в історії нової, цього разу демократичної, німецької держави. Так, монархія розвалилася, однак демократичною держава тоді так і не стала...

Але повернімося до «пивного путчу». Головний урок, що його засвоїв для себе глава нацистів Адольф Гітлер, який рвався до влади, — це те, що до жаданої влади треба прийти «законним шляхом» з «волі народу». Що і було здійснено через 10 років, коли фюреру ціною неймовірних зусиль удалося перебороти в країні бідність і безробіття і збільшити на той час свою націонал-соціалістську партію до декількох сотень тисяч чоловік.

А через п'ять років, знов-таки 9 листопада 1938 року, розігралися страшні за своєю жорстокістю події тепер уже так званої «кришталевої ночі». По всій Німеччині був учинений єврейський погром. Фюрер дуже вміло розпалював народну ненависть до єврейської частини населення Німеччини. У ніч 9 листопада по всій Німеччині було спалено 267 синагог, розгромлено 7500 єврейських магазинів, убито більш як сто людей. Було заарештовано 30 осіб. Але це стало тільки початком небаченого досі геноциду єврейського населення, коли від дискримінації фашисти перейшли до їх масового знищення, і не тільки в Німеччині, але надалі по всій Європі...

Однак і донині відгомін історії ні-ні, та й лунає в різних куточках Німеччини, де активізуються неофашисти. От і недавній інцидент, що відбувся в тім же Мюнхені, нагадав про те, що страшні уроки минулого не всім пішли на добре.

Не так давно в місті було виявлено групу радикальних екстремістів, що готувала серію терактів саме в день 65-річчя «кришталевої ночі», і знов-таки 9 листопада 2003 року. 14 чоловік із так званого «Товариства Південь» затримано на початку вересня цього року...

І ще одна (може, й не остання) подія в історії Німеччини, пов'язана саме з датою 9 листопада, але вже 1989 року. Саме цього дня впала ненависна для всіх німців Берлінська стіна, що розділяла їх. І Німеччина знову стала єдиною державою.

Неля ГЛУЗОВА.

На знімку: падіння Берлінської стіни.

Мюнхен.

Таємниця справи фармакологів № 10030054

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Ніякий він не злочинець

Кому треба з талановитого вченого зробити ватажка злочинної зграї? На це і багато інших запитань міліцейське начальство відповідає з оптимізмом: «Ну що ви!? Ніякий він не злочинець, а поважний учений. І дай Боже, щоб його відкриття прославило Україну...» Але водночас наводить нібито докази і факти, що важко назвати переконливими, але на підставі яких порушено кримінальну справу № 10030054 за ознаками ст. 202 ч. 1 (Порушення порядку заняття господарською і банківською діяльністю) і ст. 190 ч. 4 (Шахрайство) КК України.

Для написання цього (як і попередньої) матеріалу я отримав від професора Геннадія Шитова близько сотні документів, що свідчать: він — відповідальний вчений і законослухняний громадянин. І, хоч як це дивно, не добув жодного «крамольного» папера з міліцейського відомства, який незаперечно свідчив би про те, що професор — зловмисник. Хоча і звертався до начальника УМВС України в Харківській області генерала міліції А. Сліпченка і був люб'язно запрошений на відповідну зустріч з його заступником полковником З. Галаваном, який, посилаючись на таємницю слідства, просто порадив мені вірити йому на слово.

Захмелілий від щастя волі

У серпні нинішнього року «ГУ» опублікував статтю «За що переслідують професора?», якою не так допоміг ученому, як напевне зробив йому ведмежу послугу. Напередодні районна прокуратура відпустила Г. Шитова з усім його науковим скарбом, як то кажуть, з миром. Але охмелілий від щастя волі професор і не підозрював, що тішитися нею буде недовго. Через кілька днів до нього нагрянув уже УБОЗ.

Незабаром телебачення і преса розповіли, посилаючись на той-таки УБОЗ і центр громадських зв'язків УМВС, про виявлену в Харкові підпільну лабораторію, де потай виробляли сумнівні медпрепарати і проводили небезпечні досліди на людях.

«Зловмисники грубо порушували технологію та санітарні норми. Цех був розташований у підвалі одного з житлових будинків. Основною сировиною для виготовлення біоглобіну була плацента, що за фіктивними документами закуповувалася в пологових будинках Харкова...»

Далі — ще жахливіше. «Жіночу плаценту переробляли в м'ясорубці, потім заливали «Білизною», опісля — іншими хімічними речовинами. Завод у підвалі встиг продати 250 тисяч ампул...»

Колеги підхопили «смажені» новини

Занадто багаті на талановитих людей...

Не перелічуватиму заслуг професора Г. Шитова в галузі фармакології і медицини, про які раніше вже йшлося («ГУ» № 151, 2003 р.), цитувати інших учених, які захоплено відзивалися про роботу колеги на науково-практичних конференціях, а підкреслю лише те, що біонормалізатор біоглобін, на думку багатьох науковців і лікарів-практиків, — препарат фармацевтичної і медичної науки третього тисячоліття, озброївшися досягненнями якої медична спільнота боротиметься вже не з наслідками багатьох захворювань людства, а з причиною їх виникнення. Учених, які неабияк розуміються на цій галузі фармакології, сьогодні у світі одиниці. Професор Шитов — один з них. Але українська держава, напевно, занадто багата на талановитих людей і її не вельми турбує науковий пошук якогось там професора-одинака, а тим паче його доля. Чи не тому його винахід, визнаний, до речі, за кордоном, закріплений патентом, зареєстрований як лікарський засіб, що дістав найвищі оцінки медиків, на батьківщині дотепер вважається «ізгоєм» і пройшов реєстрацію тільки як ветеринарний препарат, хоча професор Г. Шитов поклав життя на те, щоб його наукове відкриття служило насамперед народу України? Щоправда, нині в декількох українських медичних установах біоглобін проходить клінічне випробування і, як кажуть тамтешні фахівці, показує чудові результати. Але чи дочекається свого часу вчений?

Група вчених в лабораторії з виготовлення біоглобіну праворуч Геннадій Шитов.

Стань рабом закону

«Не хочеш бути рабом — стань рабом закону», — сказав полковник З. Галаван на початку розмови.

Отже, обвинувачення перше. Біоглобін в Україні не зареєстрований як лікарський засіб, а тому не може бути застосований «щодо живих осіб». (Тут і надалі в цитуванні міліцейських документа збережено його лексику.) У період з 1999 року по серпень 2003-го посадові особи НВФ «Медбіоком ЛТД», не маючи ліцензії на відповідний вид господарської діяльності, а саме на виробництво медичних препаратів, організували виробництво біоглобіну, не зареєструвавши його як медичний препарат у порядку, встановленому чинним законодавством.

Справді, через обставини, що склалися, коли професор Г. Шитов і його винахід на батьківщині впродовж багатьох років залишається, м'яко кажучи, «непоміченим», препарат біоглобін не зареєстрований в Україні як лікарський засіб. Але він давно вже зареєстрований як ветеринарний препарат і на цій підставі вироблявся. До того ж у Російській Федерації біоглобін давно визнано ЛІКАМИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ. І технологія його виробництва в ЗАТ «Біолік» (до слова, одному з найкращих фармацевтичних виробництв країни), як стверджує Г. Шитов, нічим не відрізняється від технології випуску лікарських засобів. Однак головне, що ліцензія на виробництво ветеринарних медикаментів і препаратів, а також на оптову і роздрібну торгівлю ними — у повному порядку. Вона видана ТОВ НВФ «Медбіоком ЛТД» 7 лютого 2002 року і чинна до 7 лютого 2005 року.

«То це на виробництво ветеринарних препаратів, а не лікарських засобів. А ми маємо у своєму розпорядженні дані, що професор Шитов лікував цим препаратом людей», — парирує начальник слідчого управління.

Що ж, давайте поміркуємо і над цим «криміналом» — другим істотним обвинуваченням. Професор фармаколог, а не лікар, ніколи медичною практикою не займався. А заразом відкинемо й багато інших обвинувачень, як безпідставні. Наприклад, те, що препарат виробляли в підвальному приміщенні, яке не відповідає санітарним нормам. Приміщення, справді, підвальне, проте обладнане за всіма вимогами до такого роду виробництв, про що свідчать акти перевірки, складені Львівським державним науково-дослідним інститутом ветпрепаратів і міською СЕС спільно, до речі, з УБОЗ і держінспекцією з контролю якості лікарських засобів. Чи те, що медикаменти виробляли підпільно шляхом змішування плаценти з «Білизною» й іншими хімічними речовинами. Адже якщо дотримуватися таких примітивних пізнань у науці і технології, то й космічну ракету з такою само легкістю можна порівняти з трубою, начиненою гасом.

Першим повірив Валентин Дикуль

Один із перших у біоглобін, як стверджує автор винаходу, повірив Валентин Дикуль, ставлячи на ноги людей, «назавжди прикутих до ліжка». Потім — і чимало інших лікарів офіційної медицини. Як у Росії, так і в Україні, а можливо, і в інших країнах. Головна заповідь лікаря — не нашкодити і усілякими засобами врятувати життя і здоров'я хворого — не має нічого спільного з уявною далекозорістю органів. До речі, під час повідомлень у теленовинах про припинення діяльності підпільної лабораторії повідомлявся і номер телефону, за яким постраждалі від лікування біоглобіном могли зв'язатися зі співробітниками УБОЗа. «І що, багато в такий спосіб висловлено претензій, знайшлося свідків?» — запитую в Зіновія Степановича. «Жодного, — була відповідь, — не буду брехати».

Обвинувачення третє. «Зроблений препарат біоглобін працівники ТОВ НВФ «Медбіоком», діючи у складі організованої групи, шляхом обману, під виглядом лікарського засобу, яким він не є, реалізовували фізичним і юридичним особам Харківської й інших областей, чим заподіяли їм матеріальні збитки». Обвинувачення теж досить серйозне, але про які збитки йдеться? Якщо про заподіяння шкоди фізичному здоров'ю, то, як визнав полковник З. Галаван, йому про це нічого не відомо. Якщо мати на увазі те, що під виглядом лікарських засобів фірма збувала щось геть інше, то й тут непогодженість: препарат — легальний. «Якщо ж йдеться про те, — каже Геннадій Гаврилович, — що хтось купив наш ветеринарний препарат для власного лікування, то знову ж таки: в чому наша провина?

По-перше, наш препарат не належить до списку тих медикаментів, відпуск яких суворо регламентовано спеціальними правилами. Його може купити вільно хто завгодно, як зеленку. По-друге, якщо препарат у нашій державі досі вважається винятково ветеринарним, то це, я сподіваюся, теж не означає, що ми його маємо продавати тільки коровам чи собакам. Адже вони до аптек не ходять. І, по-третє, якщо в якійсь аптеці, що не має ліцензії на право реалізації ветеринарних препаратів, біоглобін продали як лікарський засіб і у слідства є такі докази, то запитання щодо цього, як я вважаю, треба поставити не мені, а керівникові тої чи іншої аптечної установи. Це ж елементарна логіка».

Біоглобін — під слідством

І, нарешті, четверте, значне, обвинувачення в незаконному придбанні плаценти, що, як підозрює слідство, до того ж не проходила жодних лабораторних досліджень на предмет зараження різними інфекціями. «Воно теж не витримує жодної критики», — пояснює професор, посилаючися на власні докази і заяви колеги, начмеда Київського пологового будинку № 5 Дмитра Говсєєва (газета «Сегодня» №199 від 05.09.2003 р.). «Справді, немає жодних наказів, — каже він, — які забороняли б пологовим будинкам укладати договори на постачання «дитячого місця» підприємству, що виготовляє з нього фармакологічний чи косметологічний препарат». **«Крім того, — підкреслює Геннадій Шитов, — під час укладання договорів ми користувалися відповідною інструкцією, затвердженою 1990 року Міністерством охорони здоров'я СРСР. Мало того, при виготовленні біоглобіну ЗАТ «Біолік» передбачено вісім (!) ступенів захисту від можливості потрапляння до нього будь-яких хвороботворних мікробів. До того ж лікарі несуть персональну відповідальність за те, щоб плацента для цих цілей відбиралася тільки в здорових породіллей».**

Після першої публікації редакція одержала чимало листів, у яких і гнів, і крик про допомогу, і благання якомога швидше повідомити, як зв'язатися з професором, де придбати цей препарат. Відповідаю усім відразу: НІДЕ. Біоглобін — під слідством.

З моменту обшуку, вилучення документації і припинення діяльності ТОВ «Медбіоком ЛТД» у справі № 10030054 вже минуло майже три місяці. Жодних обвинувачень, як стверджує Г. Шитов, йому не висунуто, зазнає збитків не тільки фірма, а й державний бюджет, куди вона справно і, судячи з усього, чесно сплачувала податки в сотні тисяч гривень.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Фото автора.

КАЛЕНДАР

«Над усе люблю квіти...»

Параска Хома народилася і понині мешкає в селі Чернятині Городенківського району. 10 листопада цій відомій народній художниці, заслуженому майстрові народної творчості України, лауреату Всеукраїнської премії імені Катерини Білокур, виповнюється 70 років. З цієї нагоди в Івано-Франківському краєзнавчому музеї відкриється персональна виставка робіт самобутньої художниці з фондів музею.

Самої ювілярки на цій події не очікують. Параска Петрівна — інвалід II групи — хвора, та й чоловік нездужає.

Ніщо не проходить безслідно: ні голодне дитинство, ні злиденна юність, ні постійна важка фізична праця, від якої відпочивала хіба що у загадковому, фантастичному світі своїх диво-квітів. Вони й нині цвітуть на картинах у світлиці її хати, яку подружжя побудувало ще у молоді роки. У хаті народилися і виросли троє їх синів, а тепер бігають онуки.

Доля Параски Хоми (дівоче прізвище Процюк) незвичайна. Народилася вона у бідній селянській сім'ї. Була п'ятою з семи дітей. Після закінчення восьми класів працювала, де лише могла, аби заробити на кусень хліба: і в буряківничій ланці, і в будівельній бригаді, і в цегельні, і на току, і у колгоспній коморі, звідки й пішла на персональну пенсію.

У 18 років юною дівчиною вийшла заміж за свого односельця — Василя Хому. Ще до одруження писала йому листи в армію, а свою любов сором'язливо зашифровувала у квіти, які малювала коханому на аркушах з шкільного зошита та на конвертах. Ті квіти передавали її настрій, почуття і зворушували Василеве серце своєю щирістю, красою і незвичайністю. Молоді побралися і стали жити в убогій найманій квартирі. Щоб прикрасити оселю, Параска стала робити на стіни килимки: розпорювала кропив'яний мішок, кілька разів загрунтовувала його вапном, а потім на тверду поверхню наносила квіти.

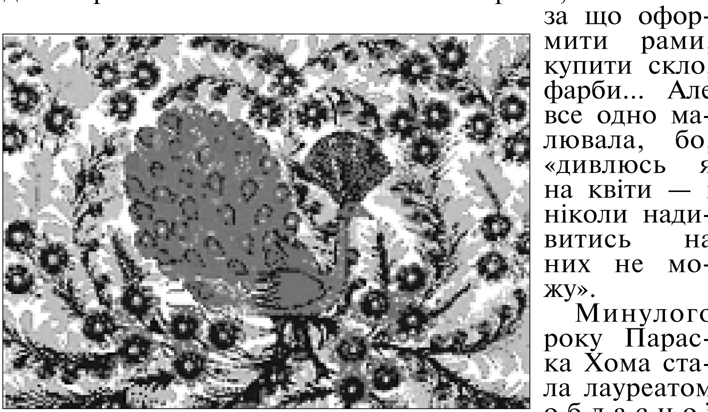
Квіти були присутні скрізь, де була вона. Малою дівчинкою малювала їх вапном на стіні сусідської стодоли або виводила пальцем на поверхні болота. А коли за участь у художній самодіяльності школа подарувала їй кольорові олівці, за рік списала їх, хоч і дуже берегла.

Малювала рослини, які бачила і не бачила, які малювала її уява, ніби змагаючись з природою. А як стала нарешті газдинею у власній хаті, квіти заповнили оселю — виростали на килимках, вишитих сорочках, подушках, скатерках. Не маючи за плечима художніх студій і училищ, Параска малювала інтуїтивно, як відчувало її серце. А воно було дуже чутливе до будь-яких проявів краси: завмирало від споглядання маминих вишивок, щемливо стискалося від народних українських мелодій, вбирало в себе легенди, перекази, казки. З цим треба було щось робити. Параска навчилася вишивати, ліпити з глини півників, плести, а понад усе полюбила малювати. Малювала для радості, а коли стін уже не вистачало — складала роботи в шафу. І вони дочекалися свого часу.

Визнання прийшло несподівано. Якось син Ярослав, який вчився у Косівському училищі народних художніх промислів, попросив у неї кілька ескізів для розпису на тарелях і вазах, бо не встигав їх намалювати. Коли ці ескізи побачив його однокурсник Юліан Савко, був уражений. Ярослав зізнався, що це роботи його мами, але Юліан не міг повірити, що так здатна малювати проста селянка. Наступного ж дня хлопці приїхали у Чернятин і Юліан був приголомшений тим, який скарб віднайшов у цій хаті. Роботи Параски він взявся показати львівським мистецтвознавцям. І 1968 року у Львові відкрилася перша персональна виставка Параски Хоми, на якій було представлено майже 60 її робіт. Тут вперше вголос було сказано авторитетними людьми, що вона — справжня художниця. Художниця від Бога. За цим прийшли слава і всенародне визнання. Її виставки звідси поїхала в інші міста нашої держави і за кордон, незмінно викликаючи захоплення.

Загалом у житті Параски було більш як 20 виставок. Вона нагороджена двома золотими медалями і багатьма дипломами І ступеня. А у 1973 році Парасці Хомі присвоєно почесне звання «Заслужений майстер народної творчості», її прийняли до Спілки художників України. Мистецтвознавці відзначають у її роботах багатство фантазії, соковитість кольорів, свободу композицій, їх оригінальність, вміння передати через них свій настрій, своє світосприймання.

Дивуєшся: за своє життя Параска Петрівна створила понад п'ять тисяч акварелей, багато з яких зберігається у музеях та приватних колекціях Івано-Франківська, Львова, Києва, Канева, Хмельницького... І жодна квітка на цих роботах не повторює іншу. За цим — не лише талант, а й величезна праця. Адже попри все вона завжди залишалася простою сільською жінкою, у якої для творчості були хіба що хвилини та ночі. Слава і визнання мало вплинули на умови праці цієї жінки. Та й слава — річ зрадлива. Був період, коли про неї забули, десять років вона не виставляла своїх робіт, бо не мала за що оформити рами, купити скло, фарби... Але все одно малювала, бо, «дивлюсь я на квіти — і ніколи надивитись на них не можу».

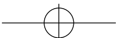

Минулого року Параска Хома стала лауреатом обласної премії імені Ярослава Луковецького, роком раніше експонувалися дві виставки її робіт. Напевне, і нинішня нагадає нам про народну художницю, про музей, який давно вже час створити у її рідному селі, про необхідність видання нового альбому, адже останній побачив світ у Києві ще 20 років тому...

А нині привітаємо прекрасну художницю з ювілеєм і побажаємо, щоб у житті її зігрівали не лише квіти. Бо їх художниця творила для себе, а вийшло — для всіх нас.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

ОБ'ЄКТИВ

31 жовтня. Донецьк. Зал палацу «Юність», де мав відбутися з'їзд політичного блоку «Наша Україна».

1 листопада. Миколаїв. Святкування 80-річчя одного з найстаріших в Україні палаців творчості учнів (колишній Палац піонерів).

2 листопада. Чемпіонат України з футболу, «Шахтар» — «Дніпро»: 1 — 1.

3 листопада. Відбулося засідання погоджувальної ради керівників депутатських груп і фракцій Верховної Ради України.

4 листопада. Зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з Президентом Сербії і Чорногорії Светозаром Маровичем.

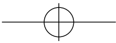

6 листопада. З нагоди 60-ї річниці визволення Києва на Хрещатику відбувся урочистий марш ветеранів — визволителів столиці.

5 листопада. У Луганській обласній бібліотеці відкрито книжкову виставку «Еней був парубок моторний і хлопець хоч куди козак...», присвячену 205-й річниці від дня першого видання поеми Івана Котляревського «Енеїда».

Сім днів із життя країни очима фотокореспондентів Олександра КЛИМЕНКА, Сергія КОВАЛЬЧУКА, Укрінформу та УНІАН.

Україна олімпійська: 1952—2004

Перший виступ радянських плавців на Олімпійських іграх, а це сталося у 1952-му в Гельсінкі, виявився провальним. До команди ввійшли представники тільки двох міст — Москви й Ленінграда, чемпіони та рекордсмени СРСР, але більшість із них уже досягла свого критичного віку. Єдиним представником України була київська динамівка Марія Гавриш, яка й стала першим радянським, тобто українським, призером ігор, посівши шосте місце на дистанції 200 м брасом. Це була талановита спортсменка, яка протягом багатьох років поспіль лідирувала у плаванні брасом. На жаль, кар'єру Гавриш жорстоко зламала система: її звинуватили «у злочинній неповазі до смерті Сталіна», позбавили звання майстра спорту, виключили з комсомолу, заборонили виїзд на міжнародні змагання...

Брас завжди був сильним видом в Україні, але довгий час не вдавалося зробити прорив до еліти світового плавання. До Токіо, на ігри XVIII Олімпіади, прилетіли у складі збірної СРСР львів'янин Георгій Прокопенко, чемпіон Європи 1962 року, та 15-річна школярка з Севастополя Галина Прозуменщикова, рекордсменка світу. Саме з ними ми й пов'язували наші сподівання на успіх. Та прикра невдача спіткала Галину: за два місяці до старту вона потрапила на операційний стіл, і її шанси виграти золоту медаль значно погіршилися. У тренерів збірної з'явився навіть сумнів: чи взагалі треба включати Прозуменщикову до команди, адже спортсменка з Узбекистану Світлана Бабаніна йшла впритул за лідером... Однак здоровий глузд узяв гору — адже виступ на іграх це ще й чудова школа для молодої спортсменки.

Склалося так, що вперше побачив Галю не на чемпіонаті України, а після попередніх запливів у Токіо, де вона фінішувала лише четвертою.

У новому супербасейні, що зовні нагадував старовинну японську шхуну, де вирували пристрасті, шуміла світло-зелена вода. Прозуменщикова видавалася якщо не розгубленою, то якоюсь знидiлою, замисленою. Я насилу докричався до неї. Коли вона підійшла до трибуни, відрекомендувався (щоб зняти упередженість, зізнався, що також брасист) і запитав: «Четверте місце, ясна річ, не поразка, попереду фінал... Ти сама навмисне вибрала такий темп?» Вона похитала головою: «Ні, просто відчувала, що не можу прискоритися... до того ж втратила відчуття води». Мені не треба було пояснювати, що це таке — навіть коли перебуваєш у блискучій формі, а вода для тебе «тверда», на високий результат не сподівайся. Мабуть, саме на це й розраховували її суперниці, насамперед американка Клаудія Колб, талановита, я б сказав, азартна спортсменка, яка просто-таки лютувала, коли втрачала перемогу. А севастопольська школярка, усміхнена, відкрита, якась домашня, вже на перший погляд програвала американці. Не випадково ще напередодні ігор знавці майже одностайно віщували Колб «золото», і, як довели подальші події, вона повірила в це. Була ще й німкеня Бетті Грімер, яка вже вигравала заплив у Галини, нехай і попередній.

Скажете, у п'ятнадцять років у спортсмена усе ще попереду, тим паче що за Прозуменщиковою вже пішла слава найталановитішої юніорки, яка мала вразити світ рекордами та досягненнями. Ніхто не сумнівався, що лише несподівана хвороба стала перешкодою до золотої медалі. Але мало хто знав справжній характер цієї красивої білявки із Севастополя. Вона жила на березі моря і... не вміла плавати. Батько-моряк не знав, як привчити доньку до води. Нарешті вирішив натиснути на характер дівчинки: знав, що вона не любить ЧОГОСЬ НЕ ВМІТИ, а отже, треба розпалити, час від часу наголошувати, що вона ніколи не навчиться плавати, бо... боїться води. І це спрацювало, та й ще так, що Олена Лук'янівна Алєксієнко просто не могла натішитися на нову ученицю...

Настав день фінального запливу. Напередодні «Йоміурі», впливова токійська газета, видрукувала інтерв'ю з тренером Колб, який впевнено заявив, що його вихованка не тільки виграє золоту медаль, а й поб'є рекорд Прозуменщикової. Пізніше Галина згадала, що про інтерв'ю їй сказали у штабі радянської делегації, але, за її словами, вона не тільки не образилася, а навіть не відчула хвилювання. «Я знала, що нервову енергію треба витрачати на дистанції», — зізналася Галина вже після закінчення змагань, коли давала мені автограф просто у мої журналістській акредитації.

Фінал склався драматично. Галина невдовзі після старту очолила заплив і до третього повороту впевнено лідирувала. Але останній «полтиник» не тільки найважчий з 200 метрів — він підступний, адже сил у лідера залишається, як правило, менше, ніж у переслідувача. І Галина — так здавалося нам з репортерської трибуни — майже зупинилася, а Колб швидко скорочувала розрив. Тисячі американських вболівальників просто шаленіли, палац водних видів спорту мав ось-ось злетіти в повітря...

Та Галина все-таки здолала втому, що неначе свинцем налила м'язи, і темп її знов став високим, таким, який потрібен був для перемоги. Вона випередила американку більш як на цілу секунду! (До речі, Колб так і не змогла пережити поразку і взагалі залишила спорт.) Як Галині вдалося відкрити «друге дихання», ані вона, ані тренер не наважилися коментувати навіть на прес-конференції. «Це — спорт», — тільки й відповіла Галина, перша наша олімпійська чемпіонка з плавання.

А через кілька хвилин після тріумфу української дівчинки срібну нагороду на цій же дистанції виграв Георгій Прокопенко.

Прозуменщикова ще двічі виступала на Олімпійських іграх — у Мехіко-сіті та в Мюнхені, де здобула дві срібні (у Мехіко на стометрівці вона програла одну соту секунди!) та дві бронзові нагороди. Хочу підкреслити, що жодна плавчиха у світі досі не змогла навіть повторити цей своєрідний рекорд.

У квітні 2003-го Федерація плавання України організувала в Харкові під час чемпіонату України зустріч наших олімпійців-ветеранів. Приїхала з Москви і Галина Прозуменщикова-Степанова. Вона — тренер, передає свій досвід молоді. Ми згадали Токіо, той назабутній двобій, який назавжди вписав ім'я української дівчинки в олімпійську історію.

Ігор ЗАСЄДА.

На фото: Галина Прозуменщикова.

ІМЕНА

Галина ПРОЗУМЕНЩИКОВА

Досьє «Голосу України»

ПРОЗУМЕНЩИКОВА Галина Миколаївна, перша українська олімпійська чемпіонка з плавання (1964), дві срібні медалі та дві бронзові на іграх 1968, 1972 рр. Чемпіонка Європи 1966, 1970 рр. на дистанціях 100, 200 м стилем брас.

Рекордсменка світу 1964—1967 рр.

Пообіцяли «Мерседес»

Ключі від новенької «дев'ятки» отримав 19-річний вінницький боксер Максим Третяк. Дворазовий чемпіон Європи серед юніорів (у ваговій категорії до 54 кг) прийняв нагороду з рук мецената — голови ради директорів корпорації «Прем'єр-фінанс» майстра спорту з боксу Володимира Продивуса. Крім двох золотих медалей європейської першості в Афінах (2000 р.) і Варшаві (2003 р.), Максим здобув ще бронзу на чемпіонаті світу торік.

До речі, перспективний боксер тренується у спортклубі «Вінниця», створеному цим самим меценатом. Цей заклад спортсмени відвідують безкоштовно. Його директор, не менш титулований боксер Ігор Яцков, у 1998 році був у складі олімпійської збірної, однак через фінансові проблеми не потрапив на Олімпіаду. Зате такі шанси є у його юного земляка М. Третяка. Це, зокрема, підтвердив головний тренер Національної олімпійської збірної України з боксу Леонід Лоївський, який уже чотири роки тренує перспективного вінницького боксера. Гарним стимулом поборотися за олімпійське золото 2004 року для нього має стати обіцяна Володимиром Продивусом ще одна нагорода за перемогу — автомобіль «Мерседес».

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Рушій торгівлі чи її гальмо?

ПРОБЛЕМА

Нова редакція Закону України «Про рекламу» принесла засобам масової інформації і матеріальні, і моральні втрати. В остаточному підсумку стороною, що програла, виявилися читачі, слухачі і глядачі. Такий був лейтмотив думок, що пролунали під час «круглого столу», організованого обласною спілкою журналістів Національної спілки журналістів України. **Предмет обговорення — положення нового закону про рекламу, наслідки яких видання і телерадіокомпанії вже встигли на собі відчути.** Каменем спотикання стали три статті документа, що регламентують мову реклами, соціальну рекламу і рекламу лікарських засобів.

У виступах головних редакторів газет «Горняк» (Торез) Анатолія Постнова, «Провинция» (Костянтинівка) Галини Разпутько, «Донецкие новости» Римми Філь, «Вперед» (Артемівськ) Віктора Герасимова та інших було висловлено пропозицію звернутися до законодавців із проханням призупинити дію згаданого документа на час перегляду окремих його положень. Учасники «круглого столу» вказували на абсурдність і нелогічність «букви закону», зокрема вимоги розміщати рекламу виключно українською мовою. На думку адвоката, члена НСЖУ Євгена Коваля, ця норма суперечить Європейській хартії регіональних мов або мов національних меншин і Конституції України. Проте російськомовні газети регіону нині змушені виконувати закон і публікувати рекламу тією мовою, якою більшість читачів і не говорить і не думає. Аналогічна проблема виникла й у місцевих телерадіокомпаніях. Наприклад, донецьке представництво телеканалу «Інтер» втратило через це до 40 відсотків рекламного бюджету.

Журналісти зазначили, що на місцях управління із захисту прав споживачів прискіпливо відстежують «законослухняність» редакцій. За розміщення реклами не українською мовою редакції загрожує серйозний штраф. Аналогічні санкції може бути застосовано навіть після виходу цілком безневинної замітки. Приміром, про те, що шахта виконала річний план. Адже за новим законом будь-яка інформація про конкретне підприємство чи його продукцію вважається... рекламою.

Учасники «круглого столу» прийняли рішення підготувати звернення до Верховної Ради України, Донецької обласної ради, народних депутатів України, обраних від регіону, а також до Генеральної прокуратури України. А поки представники засобів масової інформації очікуватимуть на реакцію законодавців, голова Донецької обласної спілки журналістів, головний редактор газети «Донбасс» Олександр Бриж запропонував розробити тактику захисту ЗМІ під час перевірок. Адже закон, хоч би який він був, потрібно виконувати.

Ліна КУЩ.

ДАЛІ БУДЕ

Наше «блискуче» майбутнє

«СЕЗОНИ МОДИ: ВЕСНА-ЛІТО—2004»

Чотири жовтневі дні в столиці модничали учасники українського тижня прет-а-порте «Сезони моди». Незважаючи на «фатальний» тринадцятий номер, цей тиждень можна назвати одним із найудаліших за історію модної акції. Цього разу покази проходили у Міжнародному виставковому центрі. Було де розгулятися і учасникам, і численним гостям (за найскромнішими підрахунками тут побувало кілька тисяч глядачів). А у величезному холі в перервах між показами давній партнер акції «Нескафе» пригощав гарячою кавою.

Перші два дні подіум було надано дизайнерам, чиї імена давно стали синонімами елегантності й стилю. Третій день відкрив колективний показ нових на «Сезонах», але відомих у світі моди, дизайнерів. А на десерт — вишукані вечірні вбрання від Діани Дорожкіної та Людмили Кисленко. Завершував акцію день чоловічих колекцій Олександра Гапчука, Ганни Бублик, Відіван.

Сімнадцять показів, сімнадцять миттєвостей майбутньої весни.

Лілія Пустовіт після попередньої хіп-хопівської колекції, котра шокувала всіх, знову повернулася на землю — мирну, теплу, древню. Моделі з колекції «Трипілля» дефілювали босоніж по викладеній на подіумі смарагдовій траві і були схожі на виточені теракотові статуетки. Пишні спідниці-кльош, короткі штани, гофровані спідниці — всі кольори землі, глини і вечірнього неба. Як декор — старослов'янська символіка родючості, дощу і сонця.

Віктор Анісімов також перебував під впливом «знакової» тенденції. Тільки символом обрав японський ієрогліф, що означає слово «любов». Новою для донецького дизайнера стала хутряна тема: величезні кошлаті рукавиці, короткі жакети і шапки, на думку Анісімова, потрібні у весняно-літньому гардеробі. А от светр, вдягнений замість штанів, — чим не фішка?

Творчий тандем **Тетяна Земськова** та **Олена Ворожбит** втілив у колекції настрій 60-х: часи рок-н-ролу і першого польоту у космос. «Дуті» короткі спідниці, портрет Юрія Гагаріна на джемперах, коміри «апаш» і виріз «човник», волосся підібране величезним яскравим бантом... «Не ставтеся до себе й одягу всерйоз, — радять дизайнери. — Легше, грайливіше, яскравіше!» Новий «земний» погляд на космос створював і геометричний декор: зиґзаґи, квадрати, горохи... і наскрізні діри.

Романтик **Олександр Моняк**, натхнений Куїнджі і «Вишневим садом» А. Чехова, представив приголомшливі шовкові сукні зі шлейфами і пелеринами. А ще легкі костюми (штани-топи-піджачки), суперкороткі шорти на стегнах і закриті купальники. Так, літо — його стихія.

В асиметрії цього сезону чимало прихильників. Крім найскладніших трансформацій і переплетіння елементів одягу (піджак-комбідрес, варіації зі штанами), **Христина Гусіна** включила до колекції багато трикотажних елементів. При цьому обмежилася лише двома кольорами: рідкого золота і бірюзовим.

Образ, створений **Оксаною Караванською**, — для непередбачуваної жінки. Спідниці зі шлейфами в подовжніх складках, ажурні топи і светри з декольте, короткі вогненні сукні. Але найбільшою фантазією вразили сумки у вигляді... магнітофона, гармошки, яхти, праски і навіть капітелі античної колони.

Удало стартувавши на минулих «Сезонах», нині **Вікторія Краснова** представила самостійну етноколекцію, творчо переосмисливши народний український костюм. Не виключено, що завдяки Вікторії незабаром до нашого гардеробу повернуться спідниці і сорочки з натурального льону і бавовни з великою кількістю орнаментів і вишивки.

Порівнювати колекції — безнадійна справа. Самобутні і «європейські», занадто носибельні і надміру ексклюзивні, з претензією на епатажність і манією величі (один із дизайнерів «скромно» вив'язав свій портрет на светрах) — одне слово, різні. Цього разу із сузір'я дизайнерів усе-таки спробували вирізнити найкращих. Так, за результатами журналістського опитування вперше в Україні відбулася церемонія нагородження «Pantene beauty awards», представлена косметичним партнером акції. Звання «Маестро елегантність» здобула львівський дизайнер Оксана Караванська. За найпривабливіший візаж «Віртуозом стилю» назвали стиліста Марину Борщевську. А грант для майбутніх проектів за «Модний дебют» дістався «новачкові» акції Олені Олійник.

Про інші колекції ми розкажемо в наступних номерах газети.

На знімках: модель з колекції Людмили Кисленко; моделі з колекції Тетяни Земськової та Олени Ворожбит.

Юлія ПОТАПЕНКО.
Фото Сергія НЕЧАЯ.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1867 р. Оперою Верстовського «Аскольдова могила» відкрився Київський театр опери та балету. ■ 1918 р. Народився журналіст і письменник Дмитро Прилюк. Тривалий час був деканом факультету журналістики КДУ. ■ 1918 р. У Пряшеві закарпатські українці організували Руську народну раду. ■ 1935 р. У Чернігові відкрито музей Михайла Коцюбинського. ■ 1943 р. В СРСР засновано орден «Перемога» (для вищого командування) та орден Слави трьох ступенів (солдатський). ■ 1953 р. Помер російський письменник, Нобелівський лауреат Іван Бунін. ■ 1976 р. Засновано Українську Гельсінську групу.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ
на 10—16 листопада 2003 року

Тиждень насичений подіями. Успіх залежить від вашої оперативності й підприємливості. Головне — вчасно зорієнтуватися.

ОВЕН. Вам треба буде внести несподівані корективи у найближчі плани, у тому числі пов'язані із зарубіжжям. Потрібно з'ясувати усі питання щодо інтелектуальних контактів із закордоном: навчання, стажування, читання лекцій або наукових доповідей, участі у спільних розробках. З'явиться бажання емігрувати або розірвати давні зв'язки, що обтяжують вас.

ТЕЛЕЦЬ. Цього тижня можуть виникнути труднощі з виплатою або отриманням позики, податків, кредитів, з оформленням документів на спадщину. Можете зосередитися і спрямувати усі свої зусилля на розв'язання фінансових питань. Активність друзів, добра інформаційна база й потрібні люди нададуть вам неоціненну допомогу. Може виникнути бажання переглянути свій спосіб життя.

БЛИЗНЮКИ. Головною темою цього тижня стануть партнерські стосунки — вони вимагають змін. Якщо зволікатимете, то зміни відбудуться незалежно від вас, і вам це може не сподобатися. Наповніть новим змістом своє подружнє життя. Для молодого шлюбного союзу настануть випробування, ви можете побачити не найкращий бік сімейного життя.

РАК. Буде багато несподіваної роботи, яка обіцяє добрий заробіток. Ви зможете вдало уникнути зайвих клопотів і мати вигоду для себе, якщо все ретельно сплануєте і не побоїтеся взяти на себе відповідальність. Цього тижня ви відчуєте, що можете вирішити багато складних і важких питань, мобілізуйтесь і не гайте даремно часу. Якщо завершите розпочату роботу, то зможете отримати частину зароблених грошей.

ЛЕВ. Якщо у ваших любовних та інтимних взаєминах виникли несподівані проблеми, то не треба гніватися і ревнувати — це тільки віддалить вас з коханою людиною одне від одного. Можливо, доведеться вирішувати фінансові питання, і там, де справа торкнеться ваших грошей, обстоювати кожну копійку. Поставтеся спокійно до можливої критики ваших творчих проектів або до ускладнень у стосунках з дітьми.

ДІВА. Можуть статися події, які вас засмутять і вимагатимуть негайного втручання. Можливо, займатися ними доведеться разом з чоловіком (дружиною), отож обумовте спільні дії заздалегідь. Крім того, може допомогти хтось авторитетний. Питання купівлі-продажу нерухомості нині краще не вирішувати. Будьте терплячі щодо батьків, щоб уникнути конфліктів.

ТЕРЕЗИ. Для розв'язання глобальних питань вам необхідно буде придбати сучасну техніку або засоби пересування, завести різноманітні знайомства. Постарайтеся, щоб про вас дізналося якомога більше людей. Щоб упоратися з величезною кількістю інформації, можливо, доведеться удосконалити свою працю. Можете зіткнутися з нерозумінням колег.

СКОРПІОН. Вас може дуже засмутити той факт, що виконання щоденних службових обов'язків не дає очікуваного результату. Доведеться добре попрацювати, щоб довести — ви заслужили те, на що розраховували. Можливо, отримаєте матеріальну винагороду від керівництва. Може виникнути бажання напустити туману, витративши велику суму грошей на дітей або кохану людину.

СТРІЛЕЦЬ. Будьте терплячі й стримані з батьками, незважаючи на неприємності або труднощі, які вони можуть створити. Бажання звільнитися від домашніх або сімейних обов'язків може призвести до серйозних конфліктів. Якщо вам необхідна консультація фахівця з цього питання, то можете її отримати. Якщо питання позик, кредитів або спадщини ще не вирішено — можете повернутися до нього.

КОЗЕРІГ. Ви перебуватимете у полоні власних помилок. Вам важко буде розібратися у своїх думках і почуттях. Можете піддатися слабкості й почнете драматизувати ситуацію, що склалася. Результатом може стати депресія. Не дозволяйте собі думати про погане. Вас може непокоїти будь-хто з членів сім'ї, який зазнає труднощів, що пов'язані з роботою або здоров'ям.

ВОДОЛІЙ. Цього тижня ви вишукуватимете способи поліпшити своє фінансове становище. Але не варто розраховувати на допомогу друзів і покровителів — вони просто не зможуть її надати, і ви потрапите у скрутне становище. Нехай вас не засмучують труднощі в досягненні бажаного — цей період застерігає вас від необачних кроків.

РИБИ. Усі ваші думки й розмови торкатимуться професійної сфери, кар'єри. Можуть відбутися зміни на роботі, але від підписання важливих паперів краще відмовитися. Не варто квапитися — поспішні дії, необдумані слова можуть зашкодити вашій кар'єрі й становищу на роботі. Не сперечайтесь і не з'ясовуйте стосунки з начальством і представниками влади — ваша поведінка і ставлення до своїх обов'язків можуть спричинити певні проблеми.

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Хрін з лимоном проти грипу

■ Легка форма грипу нагадує звичайний нежить. Але у тяжких випадках з'являються жар, головний біль, ломота в ногах, попереку і обов'язково — кашель і нежить. До речі, якщо під час грипу є сильний нежить і жар, хвороба минає скоріше, але може легко перейти в запалення легень, якщо не лікуватися.

■ При перших ознаках хвороби слід випити дуже гарячого настою липи, м'яти чи малини, лягти в постіль і гарненько пропотіти. Рот і ніс промити рожевим розчином марганцевокислого калію чи борної кислоти. Дуже добре промивати ніс теплою водою з додаванням невеликої кількості йодної настоянки чи втягувати воду носом кілька разів на день. У такий спосіб під час епідемії багато хто уникає хвороби. До речі, цим само способом лікують і гайморит.

■ Дуже ефективний від грипу такий народний засіб: натерти на тертці цибулину середньої величини, залити півлітрою киплячого молока, настоювати хвилин двадцять у теплому місці, щоб не охололо. Випити настій на ніч гарячим. Кілька днів такого лікування — і грип минає без ускладнень.

■ Маленьким дітям, коли нежить, рекомендують закапувати в ніс свіжовичавлений сік буряка.

■ При хронічному неалергійному нежитю застосовують «соус» із натертого хрону, змішаного з соком 2-3 лимонів. Приймають по півчайної ложки два рази на день (після приймання півгодини нічого не їсти).

■ Від грипу добре приймати спиртову настоянку листя евкаліпта: 20 г сухого подрібненого листя залити спиртом, щільно закупорити і настоювати 7—8 днів. Процідити, віджати і пити по 20-25 капель на чверть склянки кип'яченої води.

■ 375 г листя алое /3-5-річного віку, 50 днів не поливати/ і стільки ж виноградного вина, 675 г травневого меду. Колючки алое зрізати, листя дрібно покришити, додати мед, вино, змішати. Вживати по столовій ложці три рази на день.

Лікувальні аромати

Вдихання повітря, насиченого ароматами, відновлює енергетичний баланс в організмі, внаслідок чого прояснюється свідомість, підсилюється імунітет, поліпшується здоров'я.

Запах сосни корисний легеневим хворим. Евкаліпт знищує інфекції, його запашний димок може замінити інгаляції при застуді. Аромат сандалу — протизапальний засіб, він очищає ауру людини, а також усуває фригідність та імпотенцію.

Безсоння добре лікувати запахом герані. Заведіть у себе вдома цю квітку — і ви відчуєте, як зміцніла ваша нервова система, нормалізувався сон. Заколисує також запах хмелю, можна навіть зробити подушку від безсоння: набити наволочку шишками хмелю і спати на них.

Амуніція для міліціонера

ВИСТАВКИ

Злочинність голими руками міліція не приборкає. Для цього потрібні спецтехніка, спецзасоби, зброя. Найсучасніші вітчизняні досягнення демонстрували міліціонерам Рівненщини співробітники науково-дослідного центру «Спецтехніка» при Міністерстві внутрішніх справ України.

Чи не найбільше людей було біля стендів з оптичними прицілами та з розробленим українськими зброярами пістолетом «Форд» і його модифікаціями. «Форд» тепер на озброєнні не лише у міліції, а й в інших силових служб нашої держави (досі вони користувалися винятково зброєю російського виробництва).

Біля електронного безкульового тренажера теж людно: кожному хочеться перевірити себе на влучність. Тренажер дає можливість відшліфувати початкові навички стрільби, а також заощаджувати кошти на патронах, які потрібні для стрільби у тирі. Компактний, не потребує великих площ.

Від бронежилетів у небезпечних ситуаціях залежить життя правоохоронців. Як зазначають фахівці центру, наші бронежилети кращі від європейських, бо виконані з балістичних тканин світового класу, а за цінами іноземці не можуть конкурувати з нами.

Із-поміж інших експонатів виставки, організованої Департаментом з матеріально-технічного забезпечення МВСУ, викликали інтерес розробки українських науковців — багаторазовий контейнер для перевезення вибухових речовин, а ще — гідродинамічна система («гідрогармата») для знешкодження вибухових пристроїв, яка зводить до мінімуму ризик для життя під час виконання цих робіт. За словами науковців відділу спецрозробок, у найближчій перспективі на знешкодженні вибухових пристроїв використовуватимуть і роботів.

— В Україні, крім бронежилетів, патронів, гумових кийків та наручних браслетів, до розпаду Союзу практично нічого з міліцейського спорядження і техніки не виробляли, — розповідає перший заступник начальника Департаменту з матеріально-технічного забезпечення МВСУ, генерал-майор міліції Юрій Голуб. — Співробітники науково-дослідного центру «Спецтехніка» мали заповнити цю прогалину. І ви можете пересвідчитися, чого вони досягли у співпраці з науковцями за такий порівняно короткий термін. У найближчій перспективі порадують нас ще новинками.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Фото Тамари ЛИСЕНКО.

Під час стрільби на електронному тренажері — цілиться в мішень начальник Рівненського міськвідділу УМВСУ в Рівненській області, полковник міліції Василь БАСОВЕЦЬ.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Коли в листопаді небо заплаче, то слідом за дощем і зима прийде

8 листопада — Дмитра, Змитра. З цього дня свійських тварин уже не виганяли на пасовища. До Дмитра ще дозволено було засилати сватів, а після цього заступали запусти і закінчувалися весілля. До Дмитра дівка хитра, а після Дмитра сякий-такий аби був, щоби хліба роздобув.

10 листопада — Параскеви П'ятниці, Параски. Цього дня святкують лише жінки — не прядуть, не шиють, не розчісують волосся. Якщо день сонячний, то чекай теплої зими; хмарно — в середині грудня будуть сильні морози.

14 листопада — Козьми і Дем'яна. День зустрічі зими. Якщо розвезе дорогу, не чекай морозів до початку грудня, випаде сніг — на весняну повінь.

Прикмети листопада

■ Блимання зірок у листопаді — ознака погіршення погоди з посиленням вітру.

■ Коли хмари пливуть низько — буде дощ і похолоднішає.

■ Якщо свійська птиця ховає голову під крило — буде холодно.

■ Кури і птахи часто і тривалий час ощипують себе —чекай сніжної і вітряної погоди.

■ Якщо осінь багата на гриби — зима буде тепла.

Голос України

Редактор номера Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311208. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»